

Kyllingebeben og knapper i svælget skal vise, hvordan vi er forbundet til verden omkring os

Videnskab og kunst vises side om side på ny museal udstilling 'Verden er i dig' på Kunsthal Charlottenborg, der favner alt fra tidens påvirkning af vores krop til lorts påvirkning af vores sind. Det føles lidt som at gå i teatret, og kunsten får kun en birolle

KUNSTKRITIK
Af Maria Kjær Thomsen

De fleste mennesker forstår, at det, vi indtager fra mad, alkohol til medicin, påvirker os. Men vi har haft sværere ved at fatte, hvor grundlæggende vi hele tiden er i udveksling med vores omgivelser. At vi er del af samme kredsløb fik mange af os en større forståelse for under pandemien, men det ligger stadig dybt i den vestlige kultur, at vi mennesker er noget fundamentalt andet end resten af naturen.

Verden er i dig vil gerne gøre op med den gamle forståelse og vise os, hvor fundamentalt vi hænger sammen med resten af verden – fra usynlige bakterier til kosmiske kræfter. Den storstilede udstilling er skabt af Medicinsk Museion, der til lejligheden er rykket ind på Kunsthal Charlottenborg. En usædvanlig konstellation, som jeg har store forventninger til, for udstillingen inddrager både kulturhistorie, videnskab og kunst i fortællingen om, hvor grundlæggende vi påvirkes af verden omkring os.

Raritetskabinet

Man må igennem et tungt, mørkt gardin for at træde ind i de komplet omdannede udstillingssale på Charlottenborg. Hele udstillingens design mimer det klassiske videnskabelige museum, som Medicinsk Museion repræsenterer.

Alt er henlagt i mørke, og genstandene er oplyst med spot, ligesom podier er anlagt, så intet

hænger på væggene. Det er et raritetskabinet, et musealt mørkekammer i nogle af kunstens mest betrædte og velkendte sale i København.

Det skaber et mærkeligt skisma, som overrasker mig. Normalt elsker jeg at gå på opdagelse i sjældne samlinger og sæere museer – som Musée de la Chasse et de la Nature i Paris eller Geologisk Museum i København. Men her virker det nærmest som et teaterstykke, hvor kulissen »Medicinsk Museion« pludselig bliver tydelig som en konstruktion. Det vender jeg tilbage til.

Udstillingen starter betagende med et flere meter langt videoværk af engelske Andrew Carnie, der viser menneskets årer i kroppen – alle de forbindelseslinjer, der konstant påvirkes udefra. Den starter også meget konkret med en podieopstilling, der viser fysiske objekter, der i sin tid har sat sig på tværs i patienters halse og svælg, og som er fisket op af læger på Rigshospitalet: knapper, mønter, fiske- og kyllingebeben, endda en åben sikkerhedsnål. Av.

Her bliver udstillingens titel konkretiseret: vi bliver påvirkede af verden, den er i os – og nogle gange i form af en knap. Det er et illustrativt og didaktisk greb, som hele udstillingen er underlagt.

Det gør, at såvel kunst som udstillede genstande fra Arbejdermuseet eller Medicinsk Museion alle tjener det samme formål: at illustrere et særligt emne i udstillingen. På samme podium som de

slugte ting er også et lille medicinskabin i træ med små flakoner med medicin.

Jeg antager, at det er en historisk genstand fra museets samling, men det er et nyt værk af engelske Anna Dumitriu. At kassen er ny afsløres af den lille flakon mod COVID-19.

Fleere af kunstværkerne på udstillingen mimer på denne måde det museale formsprog, som dermed reducerer æstetikens særlige dimension i sammenhængen. For

når kunsten blot skal illustrere et emne, eller når den ligner de øvrige genstande til forveksling, hvad er det så specifikt, den tilfører udstillingen?

De fire temaer

Udstillingen er opdelt i fire opdelte sektioner, der favner både det kosmiske og det mikroskopiske: Tid, Rum, Generationer og Mikrober, hedder de. Under disse kategorier lærer vi om alt fra tidens påvirkning af vores krop til lorts påvirkning af vores sind.

I 2015 vandt Medicinsk Museion Bikubenfondens Visionspris med udstillingen *Mind the Gut*, der netop fokuserede på relationen mellem sind og tarme. *Verden er i dig* er en udstilling skåret over samme læst, men udvidet til også at inddrage andre aspekter, der fundamentalt påvirker os udefra og ind.

Jeg går ind i sektionen for »Tid«. Her hænger det berømte stofbanner fra 1914 med opråbet: »8 timers Arbejde! 8 timers Frihed! 8 timers Hvile!« Ved siden af hænger videoværket *Self Portrait as Time* (2016), hvor den engelske kunstner Marcus Coates i 12 timer følger et urs sekundvisers bevægelse med sin finger. Arbejdets påvirkning af vores kroppe eksemplificeres yderligere af en gine med en sygeplejerskeuniform.

På et skilt står der, at sygeplejersker og deres skiftende arbejdstider præger dem, så de er i højere risiko for at få kræft. Jeg tænker på min mor, der var sygeplejerske og altid

vekslede mellem natte- og aftenvagter. Hun kunne ikke sove uden sovepiller, og i familien var vi aldrig i tvivl om, hvor meget hendes arbejde prægede hendes system negativt. Hun døde af kræft som 60-årig.

Udstillingens fokus på, hvordan vi påvirkes af de job, vi har, af de liv, vi lever og af de udefrakom-

”

Den starter meget konkret med en podieopstilling, der viser fysiske objekter, der i sin tid har sat sig på tværs i patienters halse og svælg

'Baum and Leahy, *Cometabolise: A Holobiont Dinner*' fra 2021 er et af værkerne på udstillingen 'Verden er i dig' på Kunsthal Charlottenborg. Udstillingen vil vise os, hvor fundamentalt vi hænger sammen med resten af verden – fra usynlige bakterier til kosmiske kræfter. Foto: David Stjernholm

mende strukturer og mekanismer, der konstant influerer os, er dybt relevant. Og de politiske, strukturelle og endda filosofiske eller spirituelle implikationer af den viden, der fremlægges, er jeg hele tiden interesseret i at få udfoldet meget mere.

Det meste bliver strejft med en kort, letfattelig tekst på hvid

søjle – og så med en genstand eller et kunstværk som et eksempel. Det bliver som at læse opskriften på den vildeste krydrede ret, der ender med at serveres i små og lidt smagløse portioner.

Lort og gift

På en hvid søjle står der »Kan lort bruges som medicin?«. Der står vi-

dere, at der aktuelt forskes i, om såkaldte fækaltransplantationer kan hjælpe med autoimmune sygdomme, angst og depression. Til slut spørges der »Hvor langt ville du gå for at reparere økosystemet indeni?«

Det er et pædagogisk formidlingsgreb, der præger udstillingen – at man hele tiden bliver draget

ind i refleksionen over det udstillede materiale på denne direkte spørgende måde. Desværre stopper det samtidig al tanke i mit hoved, og jeg går hastigt videre.

På en hylde i udstillingen ligger den i dag ikoniske bog *Silent Spring* fra 1962 skrevet af biologen Rachel Carson. Bogen, der for første gang beskrev den ødelæggende effekt af pesticider og giftstoffet DDT, tillægges afgørende betydning for den miljøbevægelse, der opstod i 1960'erne. Både landbruget og private haveejere sprøjter dog med pesticider eller hælder ukrudtsmidlet Roundup ud på det meste af den danske muld.

Vi har med andre ord stadig ikke fattet, at hver gang vi forgifter noget, ender det på et tidspunkt i vores eget system. Før vi når til den fulde forståelse af dette, vil for lidt ændre sig. Det er det politiske aspekt af udstillingen, der ligger og ulmer latent, men som ikke direkte foldes ud.

Som når der ligger en gammel giftsprøjte fra 1950'erne i en montre med påskriften: »ABSOLUT – Hidtil ukendt DRÆBENDE VIRKNING«. Giften kunne bruges mod møl og fluer, og det »hidtil ukendte« har vi endnu ikke forstået omfanget af.

Det store teaterstykke

Udstillingen igennem undrer jeg mig over et andet paradoks, som jeg nævnte i starten, og som handler om, at udstillingen gerne vil vise os, hvor sammenviklede vi er med verden. Men den viser os det

på en traditionel, museal måde, hvor den netop hele tiden adskiller, kategoriserer, ordner og pædagogiserer via designet og de mange små formidlingstekster ved hvert objekt og værk.

Nu hvor Medicinsk Museion er rykket ind på Charlottenborg, kunne man have brugt lejligheden til at gentænke netop den form for meget vestlig forvaltning af museumsgenstande og i stedet lade sig besmitte af kunstens metode.

Museet har i stedet valgt at opretholde den såkaldt normative museumsgestaltning, og det bliver som at træde ind i et stort teaterstykke, hvor museet »performer« sig selv. Hvis det havde været på et metaniveau, altså hvor museet aktivt valgte at lade sin egen kulisser blive emne for undersøgelse, havde det været utroligt spændende, som når filosofen Félix Guattari siger, at »kunsten har til opgave at smitte og indpode den kreative uvisheds og den vanvittige opfindsomheds gift i alle videns felter.«

Men *Verden i dig* reducerer kunsten til en pædagogisk pointe, og museet gør dermed det samme som sædvanlig: formidler viden på en didaktisk og illustrativ måde.

kultur@information.dk

'Verden er i dig'. Kunsthal Charlottenborg. Indtil den 16. januar